

HAJDUFÖLD

ELŐFIZETÉSI ÁR HELYBEN ÉS VIDÉKEN
 Egy óra 60 K Felévre 340 K
 Negyedévre 170 K Egész évre 660 K
EGYES PÉLDÁNY ÁRA: 3 KORONA

KERESZTYÉN POLITIKAI NAPILAP
 Megjelenik hétfő kivételével minden nap
 Felelős főszerkesztő: Dr Komlóssy Imre

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
DEBRECEN, PIACZ-UTCZA 59. SZÁM.
INTERURBAN TELEFON: 3-48 SZÁM.

Bethlen nagykabinettel tér vissza

Budapest, nov. 16. A kibontakozás tárgyában folytatott tanácskozásokról illetékes helyen a következő értesítést nyertük:

Az audienciák a Kormányzónál még folyamatban vannak és a helyzet mindaddig nem bontakozhatik ki, amíg ezek a kihallgatások tartanak. Előreláthatólag még holnap is lesznek kihallgatások. A kibontakozás eredményéről csak akkor lehet szó, ha ezek a kihallgatások véget értek. A kibontakozás nem lesz megalkuvó, mert Bethlen István gróf miniszterelnök pécsi programját egészen meg akarja valósítani az egységes párt alapján. Amennyiben a miniszterelnök pécsi programján az

egyes pártok változtatni nem akarnak, akkor az egységes párt megalakítottnak tekinthető. A személyi kérdések teljesen kikapcsolódnak. Ha Bethlen gróf lesz többségben, akkor mindenesetre szóba jöhet a képviselőválasztás kérdése is, amely azonban még a jövő kérdése és nem valószínű, hogy Bethlen gróf ezt a választást elfogadja.

Gadi Gaszton, a nemzetgyűlés elnöke ötnegyed órán át volt kihallgatáson a Kormányzónál, utána Vass József kultuszminiszter kihallgatása következett, aki után még Tomcsányi igazságügyminiszter és Hadik János gróf, valamint Bottlik kihallgatása következik.

A kormányzói kihallgatások a jövő hétig eltartanak

A kihallgatások holnap csütörtökön tovább folynak és e napra kihallgatásra meghívást kaptak nagyatádi Szabó István földművelésügyi miniszter, Haller István volt kultuszminiszter, báró Ghillányi v. b. t. t., Mayer János államtitkár, Simonyi-Semadam Sándor volt miniszterelnök, Hegyeshalmy Lajos kereskedelemügyi miniszter és Klebelsberg Kunó gróf v. b. t. t. Ami a kihallgatásokat illeti, beavatott helyről az az információk, hogy ezek még a jövő hét folyamára is kiterjedhetnek, mert a Kormányzó nagyon sok parlamenti és parlamenten kívül álló politikust akar

meghallgatni a válság megoldása érdekében. Közel 40 politikusról van állítólag szó, úgy, hogy a kihallgatások sora csak a jövő héten fejeződhetnek be.

A parlamenten kívül állók közül egyelőre Hadik János gróftól hallgatja meg a Kormányzó, akit kombinációba hoznak egyik miniszteri tárca betöltésénél is, mert tudni vélik, hogy a kormány vissza fogja állítani a közlelmezési tárcát és ennek élére Hadik János gróftól állítana. Felhivatalos jelentés szerint azonban azok a kombinációk, amelyeket Hadikhoz fűznek, minden alapot nélkülöznek.

A parlamenti többség Bethlen mellett

A keresztyén nemzeti egyesülés pártjának többsége s a kisgazdapártnak egy igen jelentős része, amely körülbelül szintén a párt többségének tekinthető, minden tekintetben és minden körülmények között hajlandó Bethlent támogatni, abban az esetben, ha a pártok programja a miniszterelnök programjával kellőképpen össze lesz egyeztetve. A személyi kérdések sem okozhatnak különösebb nehézségeket a válság megoldásánál, mert nem valószínű, hogy a miniszterelnök a parlament tagjait ki akarná rekeszteni a kormányzatból és így hajlandó lesz a pártoknak a kabinetben való kép-

viseltetése tárgyában mutatkozó óhajokat figyelembe venni. A pártok óhajainak kellő figyelembevételét után Bethlen István gróf miniszterelnöknek körülbelül 130-140 főre tehető parlamenti többsége lesz.

A kisgazdapártban különben az a vélemény, hogy a miniszterelnök váratlanul jött lemondása végeredményben csak annyit jelent, hogy Bethlen megerősödött, ugynevezett nagy kabinettel fog visszatérni. A pártban úgy tudják, hogy az új kabinetben az igazságügyminiszteri, pénzügyminiszteri és belügyi tárcákban lesznek személyi változások.

A külügyi bizottság ülése

Budapest, nov. 16. A nemzetgyűlés külügyi bizottsága ma délután 5 órakor ülést tartott, amelyen a bizottság tagjai nagy számmal jelentek meg. A kormány részéről Bethlen István gróf miniszterelnök volt jelen. Mózer Ernő előadó indítványára a bizottság az elnöki tiszt ideiglenes ellátására Apponyi Albert gróftól bizta meg.

Bethlen István gróf ezután a következő nyilatkozatot tette:

Tisztelt Bizottság! A kormány beadta lemondását és ennek következtében nem vehetne részt egy olyan vitában, amelyet csak politikailag felelős kormány folytathat. Ezért tiszteletteljesen kérem a bizottságot, méltó tasselék ülését mindaddig elnapolni, amíg felelős kormány áll szemben.

Szmrecsányi György kifejtette azokat az

okokat, amelyek őt Pallavicini őrgróffal egyetemben arra indították, hogy a bizottság összehívását kérjék. Ismerni akarja ugyanis azokat a diplomáciai okmányokat, amelyek a trónfosztó törvényjavaslat benyújtását megelőzték és amelyek igazolják a törvény indoklásában és a miniszterelnök kisérső beszédében is kidomborított kényszerhelyzetet. A maga részéről méltányolja a miniszterelnök kérését és a bizottság összehívására vonatkozó indítványát, majd akkor fogja megismételni, ha ismét felelős kormány viszi az ügyeket. Végül nyomatékosan kérte a miniszterelnököt, hogy gondoskodjék a jogrend teljes megővéséről.

Pallavicini őrgróf a miniszterelnök óhaját szemben kérte, hogy a bizottság bocsátkozzon bele az aktuális külpolitikai kérdések tárgyalásába.

A kormány felelősséget vállal a jogrendért

Bethlen István gróf kijelentette, hogy amit a politikai felelősségre vonatkozólag mondott, nem jelenti azt, mintha a kormány kitérne a politikai felelősség azon értelmezése elől, amelyet az 1848-ik évi 3. t.-c. magában foglal. Ha a nemzetgyűlés az 1848-ik 3. törvénycikk alapján felelősségre akarná vonni a kormányt, módja és alkalma lesz, hogy ezt

megtehesse. Azonban ismétli, hogy egy lemondott kormány nincs abban a helyzetben, hogy politikai vitába bocsátkozzék akár a plénum, akár pedig egyes bizottságok előtt. Ha tehát a bizottság egy határozatra, hogy a vitába belemegy, akkor a maga részéről távozni fog az ülésről.

A jogrend kérdésében utal arra, hogy bi-

zonyos politikai faktoroknak érdekében van úgy tüntetni fel közállapotainkat, mintha itt a jogrend megszűnt volna és teljes anarchia uralkodnék. Ezt a leghatározottabban megcáfolja és nyomatékosan leszegezi, hogy igentis a jogrend fenntartásáért a kormány lemondott állapotban is minden felelősséget vállal.

A miniszterelnök ezután távozott az ülésről.

A bizottság ezután határozatilag kimondta, hogy a miniszterelnök ez utóbbi kijelentését tudomásul veszi.

Többek felszólalása után Rassai Károly azt az indítványt tette, hogy a külügyi bizottság kérje meg a nemzetgyűlést, utasítsa a kormányt, hogy október hó 21-ével kezdődőleg váltott diplomáciai jegyzékeket, okiratokat stb. terjessze a bizottság elé. Az indítványt a bizottság egyhangulag elfogadta és ezzel az ülés véget ért.

A magyar kormány a népszövetséghez

A királykérdés aktáit lezárta a trónfosztó törvény, a kérdésnek azonban még vannak elintézetlen részei is. Ilyen elsősorban az ország szuverenitásának kérdése, amelyet a királykérdés kapcsán súlyos sérelem ért. A magyar kormány azután, hogy a maga részéről teljesítette azokat a feltételeket, amelyekre szükség volt, hogy a háború veszedelmét elhárítsa az országról, értesülésünk szerint jegyzéket intézett a népszövetséghez, amelyben tiltakozását jelenti be a népszövetség szereplésével szemben, amelyet az a Károly-puccs alkalmából tanusított. A jegyzék hivatkozik arra, hogy a népszövetségnek tulajdonképeni célja az, hogy a háborút megakadályozza és a békét megőrizzé. És mégis az történt, hogy amikor erre szükség lett volna, a népszövetség nem tett semmiféle formában lépést, hogy Magyarországot nagyon veszélyeztető háborút megakadályozza.

Bethlen a zavartszítók ellen

Bethlen István miniszterelnök ma este hosszabb nyilatkozatot tett azokra a különböző híresztelésekre vonatkozólag, amelyeket a királypucshoz közelálló tényezők terjesztenek a közvélemény állandó nyugtalanítására. A kormány most elérkezettnek látja az időt arra, hogy ezeknek a nemzetellenes játékoknak véget vessen s el van szánva arra, hogy a célszerű hazugságok terjesztésével szemben megfelelő megtorlást alkalmazzon.

Baranya és a Délvidék megszállásának megszűnése folytán több olyan kerület nyert kiegészülést, amelyek az országos választások idején mint eszaka kerületek küldtek képviselőket a parlamentbe. A kiegészült kerületek képviselői: Perlaky György, Patacsy Dénes, Huszty István, Barla-Szabó József és Nagy Pál ma megjelentek a nemzetgyűlés elnöke előtt és bejelentették, hogy mandátumokról lemondanak és új választásoknak vetik magukat alá.

Megszűnt a cseh határzár

Budapest, nov. 16. Ma délután indult az első vonat Budapestről és a követségben ismét adnak vizumot.

Csokonai

November 17-ike hosszú idő óta állandó ünnepnapjává lett Debrecen város művelt közönségének: ezen a napon született 1773-ban Debrecennek idáig legnagyobb s az egész magyarságnak is egyik legtehetségesebb poétája.

Aki Csokonait csak távolabbról ismeri, nagyon könnyen félreértheti. Vaskos tréfái, rusztikus darabossága, diákos csínytevésai és a kollégiummal való meghasonlása a faragatlan diákokat láttatják meg benne, a kollégiumi régi cétusoknak duhajsaival. Ha azonban valaki verseit csak felületesen is átlapozza, abból okvetlenül megragadja, s azé mélyéig áthatja az Istenteremtette zseninek sugárzása. Ha pedig megfélemlő irodalmi ismerettel, szélesebb látókörrrel s elméleti tájékozottsággal tanulmányozzuk Csokonait, korának egyik legtudósabb, legtanultabb magyarját, valóságos európai műveltségű férfit ismerjük meg benne. Igazi doctus poeta ő, nem azok sorából, akiket a humanista fejedelmi házak udvaraiban koronáztak a költők királyává, hanem a Danték, Goethék, az Arany Jánosok fajtájából, akiket elsősorban a lángész avatása tett költővé, de akiknél a teremtés munkájában az isteni hivatottsággal egyenlő részt vállal a tanultság. Azért, aki Csokonait egész nagyságában látni és méltatni akarja, ismernie kell és pedig apróra, az ő koráig való egész világírodalmat. Mert Csokonai otthonos volt a klasszikus és az újkor szépliteratúrában s congeniális elmével buvárolta kora legnagyobb elméletirőinek munkáit is.

Csokonai még nem talált magához méltó életrajz íróra. Ennek legfőbb oka a feladat nagysága. Az összehasonlító irodalomtörténet minden eszközével föl kell fogyverkezve lennie annak, aki ezt a feladatot sikerrel akarja megoldani. Epen azért a legméltóbbakhoz méltó feladat volna ez, a Csokonai összes munkáit magában foglaló kritikai kiadással együtt, mert még ezzel is tartozunk Csokonai emlékének és önmagunknak.

Mint minden igaz emberi nagyságnak, a Csokonai életének és költészetének is meg van még ma is az aktualitása. Messzire ható megvilágítással mutatta meg a Magyar lélek fejlődésének az útját: hogyan kell megőrizni a magyar léleknek eredeti karakterét s egyúttal megadni az erős és biztos fejlődésnek lehetőségét. Rövid élete fogytáig kálvinista magyar diák maradt, de lelkét a klasszikus és modern irodalmak legjobbjai termékenyítették. Abban a korban élt, amelynek felhői a Nemzeti Múzeum alapítójának, Széchenyi Ferenc grófnak a tekintete elől eltakarták a nemzet fényesebb jövőjét; de ez nem tette Csokonait sem esüggédővé, sem cinikus lázadóvá; még csak az árnyéka sem fogamzott meg lelkében annak, hogy a lét és nemlét örvényei előtt kisebbitse fáját és a mai modern cinikus önzésével idegen oltárok körül keresen boldogulást. A felvilágosult abszolutizmus internacionálizmusa a magyar lelkek legjobbait, s köztük a Csokonaiét is, tette sarkalata, nemzeti öntudatra ébresztette, a faji erők kifejezésére ösztökélte.

Azért, aki ma Csokonai nevét az ajkára veszi, ma is csak így szólhat és ma is csak így cselekedhet.

Mitrovics Gyula.

A nyugatmagyarországi népszavazás

Bécs, nov. 16. A „Telegraphen Korrespondenz” jelenti: Az osztrák kormány az antant misszióknak és a bécsi követ útján a magyar kormány tudomására hozta a Sopron és környékére elrendelt népszavazás kérdésében elfoglalt álláspontját és reméli, hogy már a legközelebbi napokban megkapja az osztrák kívánságoknak megfelelően átalakított népszavazási szabályzatot. Erre az osztrák kormány a velencei jegyzőkönyvet a népszavazási rendelkezésekkel kiegészítve jóváhagyás végett a nemzeti tanács elé fogja terjeszteni.

Sopron, nov. 16. A tegnapi nap folyamán az osztrákok megszállták Kelenpatákat egy zászlóaljjal, egy géppuskás századdal és tüzérséggel. Lépesfalvát megszállva, egy járőr a

semleges zónába nyomult előre. Amint meglátta a mi tábori őrségünket, amely rajvonalba fejlődött fel, fehérkendőket lobogtattak és parancsnokuk átjött a mi tábori őrségünk parancsnokához. Kijelentette, hogy csak tévedésből léptek át a megszállt vonalat és miután tudomást szereztek a megállapított vonalról,

csendben visszavonultak. Mosonmegyében megszállták Németújfalut ettől nyugatra Űrgesztát. Vas megyében még nincsenek osztrákok. Bécs, november 16. Az osztrák csapatok előnyomulása Fertő-tótól délre programmszerűen halad. A csapatok elérték Vállas helységet.

A magyar kérdés és az angol felsőház

Szükszavu tudósítások ismertették már az angol lordok házának határozatát a Habsburg-restauráció kérdésében; az ülés naplója azonban csak most érkezett hozzánk. Az egész ülést a magyar kérdés foglalta le s meglepéssel

konstatálhatjuk, hogy a megértésnek és kiegészítésnek mind számosabb jelével találkozunk abban a magas erkölcsi színvonalu testületben, mely az elvakultságot mindinkább levetkezvén, méltóvá válik nemes tradícióihoz.

A királypuccs Magyarország fenmaradását veszélyeztette

Elsősorban a magyarság igaz barátja: a Debrecenben is ösmert és tisztelt nevű lord Newton ütötte meg a rokonszeny hangját abban a nagyszabásu beszédben, mellyel a vitát bevezette:

Beszédét bő kivonatban itt ismertetjük: Lordjaim! Meg akarom ragadni az alkalmat, hogy felhívjam a figyelmet arra a *durva igazságtalanságra*, amellyel ezt a kicsi és védtelen nemzetet sújtották. Mindenki ismeri az exkirály legújabb kalandjának történetét és így tudja azt is, hogy ez a bűnös kísérlet csufos véget ért. Szándékosan használom ezt a szót,

hogy *bűnös kísérlet*, mert nem tudok más jelzót találni kellő jellemzésül annak az embernek a magatartására, aki kész volt a szó szoros értelmében a föld színéről való teljes eltörlés veszélyét idézni fel a saját országára csak azért, hogy a maga személyes becsvágyát kielégítse. Nagyon meglep, hogy ebben a bűnös vállalkozásában büntársakat találhatott. Az exkirály most már uton van egy egészséges menedékhelyre; remélhető, hogy ott is fogja bevégezni életét. Ilyen körülmények között fölösleges volna bárminő további rokonérzést vesztegetnünk rá.

A magyar kormány mentette meg Európa békéjét

Nagy súlyt helyezek annak kiemelésére, hogy ezt a veszélyes kísérletet Horthy kormányának gyors és elhatározott fellépése hiúsította meg. Semmi túlzás benne, ha azt mondom, hogy Horthy tengernagynak és kormányának határozott és szilárd fellépése egy új konfliktustól mentette meg Közép-Európát. Rendes körülmények között azt várhattuk volna, hogy ezt a magatartást bizonyos háldával fogadják a többi kormányok. Ehelyett azonban Benes esch miniszterelnök a jugoszláv kormánnyal együttesen ultimátumot nyújtott át a magyar kormánynak, amelyben kijelenti, hogy

Csehországban és Jugoszláviában elrendelték a mozgósítást, a mozgósított seregek utban vannak a magyar határra és ha a magyar kormány 48 órán belül nem zárja ki teljesen a Habsburg-dinasztiát a magyar trónról, abban az esetben ezek a csapatok benyomulnak Magyarországra. Ehhez hozzáfűzte azt is, hogy Magyarországtól a mozgósítási költségek megtérítését fogja kérni. — Ez az ultimátum emlékeztet engem arra az ultimátum-szerű követelésre, amelyet 2000 évvel ezelőtt a rómaiak adtak át a kartagói-aknak.

Mikor a tolvaj panaszkodik

A mozgósítás költségeinek megtérítésére vonatkozó kérelmet olvasva, ama tolvaj jut eszembe, aki meghiusult tolvajlasi kísérlete után számlát nyújt be azokról a szerszámokról, amelyeket a betörés végrehajtására vásárolt volt. Még a nagyhatalmak is, amelyek sok

mindenre el vannak készülve az ugynevezett kis-entente részéről, megdöbbenek ezen az ultimátumon.

A nagyhatalmak hozzájárultak a Habsburg-család kirekesztésére vonatkozó kérelemhez.

Horthy Miklós személye pótolhatatlan

Magyarország helyzetét nem igen látják tisztán minálunk. Egyes emberek szemében különösnek tűnhetik fel, hogy a magyarok okvetlenül monarchiát kívánnak. A magyarok királyt akarnak. A királyt jelenleg Horthy tengernagy helyettesíti, aki nem az a vérengző fenevad, aminek a mi lapjaink olykor-olykor festik, hanem egy előkelő lelkületű, tiszteletreméltó ember, aki tisztét szigorú kötelességérrettel látja el. Minden magyar ember, akivel találkoztam, azt mondta, hogy Horthy legitimista és a monarchia restaurációját kívánja.

A helyzet nehézsége abban van, hogy Horthy esupán kormányzó, és utódja nincsen. Különös módon néhány nappal az exkirály ki-

sérlete előtt beszélgetést folytattam Horthy tengernaggyal a monarchia restaurálásának kérdéséről. Ezt a kérdést intéztem hozzá:

— Tegyük fel, hogy Önnel valami történik; tegyük fel, hogy Ön eltűnik a közéletből; tegyük fel, hogy Önt, szerencsétlenségére, meggyilkolják. Mi fog történni akkor az országgal?

— Sejtlemem sincs róla, — válaszolta. Feltettem ezt a kérdést másoknak is és azt a választ nyertem, hogy minden valószínűség szerint az országban polgárháború törne ki ebben az esetben, mert lehetetlenség lenne Horthy Miklós utódjának személyében megegyezni.

Anglia ne segítse elő a magyar nép elnyomását

Meglepő dolog-e ilyen körülmények között, hogy a magyar nemzet rendezett kormányformát kíván? Természetes az is, hogy jövőbeli királyát a mostani dinasztiából akarja választani. Tegyük fel, hogy elvesztettük volna a háborút és azt a kívánságot intézték volna hozzánk, hogy zárjuk ki örökre a Windsor-házat, mert ennek a családnak valamelyik tagja állítólag bűnt követett el. Mit tennénk ebben az esetben? Vajjon nem tiltakoznánk-e ilyen határozat ellen és nem tennénk-e meg mindent, hogy megtartsuk dinasztiánkat?

Ilyen követelésre nincs példa a történelemben.

Mi beleéltük magunkat abba a gondolatba, hogy egy volt szövetséges sohasem tehet rosszat és hogy egy volt ellenséges államnak sohasem lehet igaza. Ez olyan tétel, amelyet én sohasem irtam alá és sohasem fogom aláírni. Ebben az esetben — állítom — súlyos igazságtalanságot terveznek, nekünk pedig kötelességünk elválni attól a volt szövetségestől, aki igazságtalanságra vagy zsarnoki, elnyomó, támadó lépésre gondolna.

A Habsburgok vesztét a Hohenzollern-vezetés okozta

Szeretném tudni, mióta jöttek rá arra, hogy a Habsburg-ház tagjai ellenségei az emberi nemnek. Néhai Ferenc József királyt sohasem vádolták azzal, — amint vádolják a német eszászart — hogy bűnt követett volna el a világ erkölcstana ellen. Az én véleményem

szerint egészen lehetetlen és nevetséges az a föltevés, hogy Európa békéje forogna veszélyben, ha a Habsburg-ház valamelyik tagja újból a magyar trónra kerülne. A Habsburg-családdal szemben, az én tudomásom szerint, a főellenvetés az, hogy eszköz volt a Hohenzollern-

család kezében. Nem hiszem azonban, hogy lenne család, amely kevesebb jóindulattal gondolna a Hohenzollern-családra, mint a Habsburg-

Magyarország nem veszélyes szomszédaira nézve

Bárhogyan álljon is azonban a dolog, a főkérdés az, *hogyan lehet egy ilyen kívánságot összeegyeztetni azzal az elvvel, amelyet annyiszor hallottunk emlegetni: az önrendelkezés elvével.* Az én nézetem szerint az ilyen kívánság durva és majdnem *tűrhetetlen beavatkozás egy szabad nemzet belső ügyeibe.* Az az aggodalom, hogy a Habsburg-család valamelyik tagjának visszatérése veszélyt jelentene Európára, abból a gondtal terjesztett legendából táplálkozik, amely meg akarja győzni az embereket, hogy Magyarország militarista és veszélyes hatalom, amely szomszédjaira nézve a zavarok állandó forrása. A valóság azonban az, hogy Magyarország nemrégiben még csak egy virágzó és aránylag nagy nemzet volt, ma azonban egy kicsi, *tönkrement nemzet,* amelynek mindössze hatmillió lakosa van. Hadserege alig 30.000 ember, akinek alig van felszerelése; és még ez a haderő is el fog tűnni, ha végrehajtják a lefegyverzési nemzetközi bizottság javaslatát. *Komolyan vehető e akkor az az állítás, hogy ez a tönkrement állam az ő rosszul felszerelt, névlegesen 30.000 főnyi*

család, mert hiszen a Habsburgok annak köszönhetik romlásukat, hogy a Hohenzollernnek vezetését követték.

hadseregével veszélyt jelent a szomszédjaira nézve? Kik ezek a szomszédok? Magyarország három hatalom veszi körül: Románia, Csehország és Jugoszlávia. Ezek közül az államok közül mindegyik közel háromszor akkora, mint Magyarország és mindegyik — Wilson elnök halhatatlan alaptételeinek semmibevevésével — óriási költségeket áldoz arra, hogy nagy hadsereget tartson fenn. Ezek közül az államok közül mindegyik szükség esetén közel egymillió embert vethet harcra. És most mégis olyan vakmerők, hogy azt állítják, Magyarország veszélyt jelent rájuk nézve. Merem állítani, hogy ilyen szemérmelten hozugsággal még sohasem töltötték tele Európa fülét, mint aminő az az állítás, hogy Magyarország veszély lenne szomszédjaira nézve. Az igazság az, hogy nem Magyarország veszélyezteti a maga szomszédjait, hanem Magyarország szomszédjai jelentenek veszélyt Magyarországra nézve. Meg vagyok róla győződve, hogy az exkirály kudarcán ezek az államok mélyeséges csalódást éreztek, mert így elesetek attól az ürügytől, hogy ezt a szerencsétlen országot megszállják és felosszák.

A kisantant eljárása tűrhetetlen

A következő szónok lord Sydeinan volt: — Lordjaim! Egyetértek mindazokkal, amiket nemes barátom mondott, eltekintve attól, hogy én talán nem ítélem volna el olyan súlyos szavakkal Károly exkirályt, mint ő, mert nekem az a hitem, hogy az exkirályt bizonyára hűvei vezették ilyen súlyosan félre. A magyar kormány ritka gyorsasággal cselekedett, elfogta őt és a mi őrizetünkre bízta. Mi történt a magyar kormánynak

tökéletesen korrekt viselkedése után? A kisantant ultimátumot küldött, betöréssel fenyegetett és olyan követeléseket támasztott, amelyek semmivel sem igazolhatók és semmikép sem helytállóak. A kis entente-nak ez az eljárása teljességgel tűrhetetlen. Ha az exkirály elfoglalta volna trónját és hadat üzent volna, a kis entente akkor sem tehetett volna többet, mint amit tett most, amikor az egész kaland meghiusult.

A békét a kisantant kapzsisága veszélyezteti

Gróf Bethlen magyar miniszterelnök kijelentette, hogy az exkirály kísérlete nem okul, hanem *ürügyül* szolgált a szomszédok beavatkozására, akik igyekeztek olyan követeléseket fölvetni, amelyek teljesen távol állottak az eredeti kérdéstől. A magyar miniszterelnöknek ez a kijelentése teljes mértékben igaz és senki sem cáfolhatja meg. A magyar miniszterelnök még ezt is hozzátette: „Most már végre világosan láthatja egész Európa, hogy az európai békét nem a magyarok veszélyeztetik, akiknek egyedüli menedékük, ha szigorúan ragaszkodnak a trianoni békéhez, hanem becsvágyó szomszédai.” Nos, a kis-entente nagy területeket kapott Magyarországtól, amelyeket a nagy-entente juttatott neki. A kis-entente államai közül kettőben király uralkodik; az egyik királyság ellenzi, hogy Magyarországnak az legyen a királya, akit akar. Ez az állam

Szerbia, amely megsemmisítette Montenegró évszázados függetlenségét és Albánia ellen támad.

Az előttem szóló nemes lord személyesen járt utána annak, hogy milyen állapotok uralkodnak jelenleg azokban az országrészekben, amelyeket Magyarországtól elszakítottak. Remélem, hogy ezt a kérdést is a maga érdekében fogja tárgyalni a Ház egy más alkalommal.

— Egy erős Magyarország a legjobb védbástya a jövőben Németország bármilyen támadásával szemben és a legjobb védbástya a bolsevizmussal szemben is, amely veszély sokkal közvetlenebb, mint a germán veszély. Remélem, hogy a megmaradt kis Magyarország függetlenségét a brit kormány a kis antanttal szemben a legnagyobb erővel megfogja védelmezni.

Megértették az önrendelkezés elvét

Ezután Orund-more lord vette át a szót és csodálkozásának adott kifejezést, hogy az angol kormány hogyan tudja összeegyeztetni az önrendelkezés sokat hangoztatott elvével a Magyarországgal szemben felállított követeléseket. Kifejtette, hogy véleménye szerint a monarchista elvet nagy csapás érte Károly detronizációjával és nem érti, hogy miért állítják fel a vétőt csupán a Habsburg-házzal szemben.

Vajjon, ha a magyarok esetleg a bajor trónörökös, vagy valamely porosz királyi herceget választanának meg — kérde — elfogadnánk-e ezt a választást, vagy szintén tiltakoznánk ellene? Mindenképen tény az, hogy a külső tiltakozás a legmerevebb ellentétben van az önrendelkezés jogaival.

Lord Phillimore: A háborút az önrendelkezés és a kis nemzetek védelme érdekében küzdöttük végig és ennek befejezéseken most mégis eltérjük, hogy egy kis országot a szomszédai elnyomjanak

Csehország és Jugoszlávia bent vannak a szövetségben, amelynek tagjai közül senki sem indíthat háborút anélkül, hogy a kérdéses ügyet a népszövetség tanácsa elé ne terjesztené. Mégis az említett államok egyike ultimátumot küldött Magyarországnak és invázióval fenyegette meg. Nem tudom megérteni,

Ez a körülmény nem szolgál dicsőségére a brit nemzetnek, amelyet eddig mindig magasztos elvek vezettek.

Végül ismét Lord Newton szólalt fel és fejtegette, hogy a nagyhatalmak határozata a kisantant nyomására jött létre, amely kis antant minden törekvése az, hogy lehetetlen helyzetet teremtsen Magyarországon, ott belső zavargást okozzon és újból beavatkozzék, az ország további megsemmisítésére és véglegesen elpusztítására.

A debreceni tanárkar gyűlése

A Debreceni Tanárkör tegnap délután 4 órakor tartotta az évi első felolvasó gyűlését dr. Bessenyei Lajos elnöklelte alatt a ref. főgimnázium tanácstermében a tagok igen élénk részvétele mellett.

Az alakuló gyűlés jegyzőkönyvének hitelesítése után dr. Horvay Róbert főreáliskolai tanár tette meg jelentését az OKTE mult havi Budapesten tartott közgyűléséről, melyen a Debreceni Tanárkört hivatalosan képviselte. Az ő jelentését kiegészítette Ady Lajos tankerületi főigazgató, aki az azóta lefolyt adatokkal egészítette ki Horvay közgyűlési jelentését. Az egész közgyűlés tulajdonképpen — idők jele ez — a tanárság anyagi helyzetének tárgyalásával telt el, mely után a közoktatási miniszterrel járt egy kisebb bizottság a megállapított kérések előterjesztése végett. A miniszter azonban ezuttal is, amint már ez a miniszteri bürokrácia régi divat, csak ígért és ígért. Kénytelenek vagyunk megállapítani, hogy a tisztviselő kérdést és ami ezzel egy: a magyar közepes-tály ügyét, nem kezelik ott fent olyan megértéssel, amilyennel azt a sokszor hangoztatott magyar „kulturális fölényünk” érdekében kezelni kellene. Ez nemcsak kortűnet, de körtűnet is.

A második előadó Majoros Béla állami főreáliskolai tanár volt, aki a középiskolák új rendtartásáról érkezett, melyet a közoktatásiügyi miniszter az év elején léptetett életbe. Előadó behatóan, részletesen boncolgatta az új intézkedéseket. Először általában mutatta ki az új rendtartásban a nemzeti szellem, keresztény valláserköles és az iskola, meg szülői ház közelebbi kapcsolatát célzó rendelkezéseket, aztán a részletekre térvén át, a tanulók felvételét, előmenetelét, fegyelmi szabályokat stb. ismertette.

Az igazán szakavatott és alapos, világos felolvasásért a Tanári Kör előadónak jegyzőkönyvi köszönetet szavazott és kellő megvitatás után, melyben dr. Kardos Albert, dr. Ady Lajos, dr. Horkay Róbert vettek részt, az előterjesztett határozati javaslatot is elfogadta.

A legközelebbi gyűlés december 2-án lesz délután 4 órakor a ref. főgimnázium tanácstermében, amikor dr. Szeremley Béla ref. főgimnáziumi tanár tart előadást a zeneoktatásról.

Balla legyőzte Dalmyt

A debreceni Sakk-kör házi sakkversenyének negyedik napján érdekes játszmák kerültek eldöntésre.

Az I—A csoportban Balla, Magyarország legjobb sakkozója Dalmy Barnával került össze. Balla volt a világos, Dalmy a sötét. Balla Aljichin-féle megnyitás után 47 lépésre győzött. A Kulcsár—Szabados párti budapesti védelem után 26. lépésre Kulcsár Kálmán győzelmével végződött.

Az I—B csoportban Kocsis Sándor dr.—Torma Sámuel partija remivel végződött, míg a D. Kocsis—Kozma játszma egyenlő hadállás mellett befejezetlen maradt.

Ma lesz a sakkverseny legérdekesebb napja. Balla Zoltán, Magyarország bajnoka Kulcsár Kálmánnal, Debrecen bajnokával kerül össze. A négyes tornában Balla legyőzte Dalmyt és Szabados, tehát két győzelme van, míg Kulcsár legyőzte Szabados, Dalmyval szemben levő függő partiban pedig jobban áll, tehát egyenlő a pontszámuk. Az elsőség a mai mérkőzésen dől el. Ma fejezik be a függőben lévő Dalmy—Szabados partit is.

A nagy per, amelynek sohasem lesz vége

Leszállították P. Nagy Zoltán büntetését

A zenedei háborúnak — amely úgy látszik, sohasem nyer befejezést, egy újabb fejezete játszódott le a debreceni kir. törvényszéken.

Ismeretes, hogy P. Nagy Zoltán beadványt intézett a Kaszinóhoz, amelyben azt állította Wessprémy Andor zenedei h. igazgatóról, miszerint a büntető és erkölcsi törvényekbe ütköző eselekedetet követett el, mert a városi tanácshoz intézett egyik beadványában a zenedei jegyzőkönyveket hamisan reprodukálta. Wessprémy emiatt rágalmozásért feljelentette P. Nagy Zoltánt. Szeptember első napjaiban tárgyalta a rágalmozási pert Serly Jenő járásbíró, aki P. Nagy Zoltánt rágalmozás vétségében mondotta ki bűnösnek s ezért 1 havi fogházra s 500 korona pénzbüntetésre ítélte, de a büntetés végrehajtását felfüggesztették.

Fellebezés folytán a kir. törvényszékhez került az ügy.

A fellebezési tárgyalás

A tárgyalás tegnap délelőtt és délután folyt le. Elnök Nagy Kálmán táblabíró, előadó Visky Sándor dr. szavazóbíró Harsányi Lajos volt. Wessprémyt Dr. Gergely Jenő, P. Nagy Zoltánt dr. Fényes Endre ügyvéd képviselte.

A járásbíró ítéletének ismertetése után Gergely Jenő tömeghivatali képviselője kérte a büntetés sulyosbítását.

A vádlottnál — mondotta — nem állott be javulás a járásbírói ítélet ellenére sem. Ezt mutatja a közigazgatási bírósághoz intézett beadványa is.

A büntetés sulyosbításának van helye, mert ez aljas indokból elkövetett, tervszerű rágalmozás s a pénz volt az indítója, hogy a Kaszinóhoz e rágalmozó beadványt beadta, amely pedig nem e kellő fórum illyesmire.

P. Nagy Zoltán esete iskola példája az aljas indokból elkövetett eselekménynek.

Ezután P. Nagy Zoltán védője, Fényes Endre dr. fejtegette, hogy Wessprémy tervszerű hajsztát indított Nagy Zoltán ellen minden fórum előtt.

Kérte a valóság bizonyításának kiegészítését, Varga Lajos, Balogh István és Nagy Károly zenede eljáró kihallgatását.

A replika

Fényes után Gergely mondott másfélórás replikát, amelyet a délutáni tárgyaláson is folytatott.

Ha a vádlottnak és védőjének a valótlan-ságok után adót kellene fizetniük, — mondotta — akkor P. Nagy Zoltán volna a világ első virilistája. Megvilágította P. Nagy Zoltán egész szereplését, különösen a kommun és oláh megszállás alatt. P. Nagy Zoltán állandóan eljár a kommunistáknál és visszahelyezése és Wessprémy kitérása érdekében.

Az oláh megszállás alatt az oláhoknál járt el. Kéri kihallgatni Csóka Sámuel helyettes polgármestert arra vonatkozólag, hogy Konstanz román parancsnok ártirt az akkori főispánhoz, miszerint P. Nagy Zoltánt helyezték vissza állásába, mert különben az egész városi tanácsot internálni fogják. Tényleg, mikor a tanács erről az ügyről tárgyalt, állandóan jelen volt egy román tiszt.

Ezután sorban cáfolta Fényes állításait és érveit.

Gergely beszéde után Fényes, majd Nagy Zoltán mondott még beszédet, végül a bíróság intézett kérdéseket Wessprémyhez.

Az ítélet

Este 6 órakor hirdette ki Nagy Kálmán a törvényszék ítéletét. A törvényszék a járásbíró ítéletét, indoklását helybenhagyja, de a büntetési tételre vonatkozó részét megsemmisíti s az eredetileg kiszabott egy hónapi fogház helyett 2500 korona pénzbüntetéssel mint fő- és 500 korona mellékbüntetéssel sújta P. Nagy Zoltánt, de a büntetés végrehajtását felfüggeszti.

Az ítélet ellen a védő semmisségi panaszt jelentett be, míg a főmagánvádló megnyugodott.

A per eszerint a kir. ítélőtáblához kerül. Ugy látszik, a zenedei háború, amely valóságos tengerikigyóvá nőtte ki magát, rövidesen új fejezethez ér. Egy per, amelynek sohasem lesz vége...

Debrecenben megnyílik a gyermekgondozó

Hirt adott a Hajdúföld arról, hogy Zentay Pál az amerikai anya- és csecsemő védő akció megbízottja Debrecenbe érkezik Gyut dr. amerikai orvos társaságában, hogy itt a városi tanácsal az itt felállítandó dispensaire tárgyában megbeszéléseket folytasson. Dr. Zentay Pál Gyut dr. amerikai orvossal tegnap hajnalban meg is érkezett és itt reggel dr. Csűrös Ferenc kulturtanácsnokkal értekezletet tartott, majd a város kocsiján kiszálltak és megtekintették azokat az épületeket, melyeket a tanács hajlandó volna dispensaire céljaira megajánlani.

Ezek után dr. Zentay és az amerikai orvos a tanács ülésén ismertették az akció célját. A Debrecenben felállítandó dispensaire a város központjában lesz elhelyezve s az a feltétel, hogy a dispensairenek január hó 1-ig működésbe kell jönni. A dispensaire, — mivel már a népjóléti hivatal keretében áll fenn és működik egy csecsemő és anyavédelmi osztály — tulajdonképpen ennek kibővítése lesz s a nagyszabású fejlesztésről az amerikai vöröskereszt egylet fog gondoskodni.

A népjóléti hivatal keretében négy megfelelő helyiségben ingyenes orvosi rendelő és minden olyan helyiség létesül, amely egy tökéletes gyermek dispensairehez szükséges. Az orvosokat az amerikai vöröskereszt egylet fizeti és lesz egy gyermekorvos és egy szülészeti tanácsadó. A meglévő 7 védőnőhöz még

3-at küld le az akció vezetősége és gondoskodik a helyiségek bebutorozásáról is. A város terhet csak a lakás, annak fűtése és világítása képezi.

A tanács részéről dr. Csűrös Ferenc kulturtanácsnok fejezte ki háláját az amerikai nevezet iránt, amit dr. Zentay Pál angolul tolmácsolat dr. Gyutnek.

Azon kívánalmaknak, amelyeket az amerikai vöröskereszt vezetősége kifejezésre juttatott, a városi tanács a legnagyobb készséggel tesz eleget.

A tanácsülés után a kiküldöttek megtekintették a Népjóléti hivatalban jelenleg is működő orvosi rendelőt és az ujonnan állítandó dispensaire helyiségeit, amelyeket teljesen megfelelőnek találtak. A helyiségek kifestése és rendbehozása két héten belül megtörténik s akkorra megérkezik Budapestről a butorberendezés is és így a dispensaire még december hó folyamán megkezdheti működését.

A kiküldöttek a délelőtti folyamán látogatást tettek Miskolc Lajos főispánál és dr. Kenézy Gyulánál, mint a Stefánia-szövetség helyi kormánybiztosánál.

Este a Csokonai színház előadását a városi páholyból végignézték, majd az éjszakai vonattal a fővárosba utaztak.

— **Közgyűlés.** Debrecen város törvényhatósági bizottsága folyó hó 30-án, szerdán délelőtt 9 órakor tartja rendes közgyűlését. A közgyűlés tárgysorozatán száznál több ügydarab szerepel. A tárgysorozat egyes részeit most dolgozzák fel a városi ügyosztályain.

NAPI HIREK

— **A jog- és pénzügyi bizottság ülése.** Debrecen város jog- és pénzügyi bizottsága dr. Vargha Elemér tb. főjegyző elnöklétével ma délután 3 órakor ülést tart. Az ülés tárgysorozatán 29 fontos városi ügy mellett, a világítási vállalat jelentése accumulator telep tisztítása tárgyában is szerepel. Nagy viták várhatók a kompetencia fa ki nem adása körül is.

— **Kinevezések.** A hivatalos lap tegnapi száma közli, hogy a pénzügyminiszterium ideiglenes vezetésével megbízott m. kir. miniszterelnök Magyarai Béla államrendőrségi detektív, kiskundorozsmai lakost és dr. Holczler Jenő okleveles jegyzőt a debreceni m. kir. pénzügyigazgatósághoz a X. fizetési osztályba ideiglenes minőségű pénzügyi fogalmazókká kinevezte.

— **A Csokonai Kör mai emlékünnepe.** Ma, november 17-én lesz Csokonai Vitéz Mihály születésének 148. évfordulója. A Csokonai-Kör ez alkalommal délután 5 órai kezdettel ünnepi felolvasó ülést tart a kollegium dísztermében. A műsor valamennyi száma Csokonai emlékének van szentelve. Harsányi István és dr. Gulyás József sárospataki tanárok előadást tartanak. A két érdemes kutató jelentést fog tenni arról a szép eredményről, amelyet Csokonai ismeretlen műveinek kutatása terén elértek és bemutatják Csokonainak általuk felfedezett eddig ismeretlen és kiadatlan műveit. A műsor egyik legkiemelkedőbb száma Halassy Mariska, a Csokonai-színház kivételes tehetségű művésznőjének szaválata lesz, aki több Csokonai-verset ad elő. Az emlékünnepeket nagy érdeklődés előzi meg. Jegyek Csáthy könyvkereskedésében, vagy a felolvasó ülés előtt a pénztárnál válthatók.

— **A kiszállított kommunistákat hozzátartozóik követhetik.** Budapestről jelentik: A főkapitányság utlevél osztálya felhívja mindazokat, akiknek hozzátartozóit az első kommunista transporttal Oroszországba szállították, hogy amennyiben kiszolgáltatót hozzátartozóit követni szándékoznak és ezideig még nem jelentkeztek az utlevél osztálynál, tekintet nélkül arra, hogy vidéken lakik-e, vagy fővárosban, haladéktalanul jelentkezzenek a főkapitányság utlevélosztályánál: V. ker. Béla-u. 5. I. em. 282. A vidéken lakók 2 fényképet láttamoztassanak a helyi hatóságoknál.

— **Jánosi Zoltán Debrecenben nem lehet pap.** Jánosi Zoltán református lelkész ismeretes ügyét felebezés folytán tegnap tárgyalta a református egyetemes konvent bírósága Darányi Ignác főgondnok és Németh István püspök elnöklété alatt. A konventi bíróság az első fekon hozott ítélet rendelkező részét, mely Jánosi Zoltánt a pártküzdelmekbe való beavatkozása miatt 2000 korona pénzbüntetésre ítélte, megváltoztatta, de a minősítés tekintetében helybenhagyta és Jánosi Zoltánt lelkészi képzésének és nyugdíjjogosultságának épségbentartása mellett Debrecenben viselt lelkészi állásától elmozdította s más paróchia vállalására kötelezte.

— **Villanyos viteldíjak emelése.** Annak a vegyes bizottságnak ülése, melyet a városi tanács kiküldött, hogy tárgyaljon a H. V. igazgatóság kiküldöttjeivel a tarifamelés tárgyában, ismét elmaradt. Az ülés ugyanis tegnapra volt összehívva, mivel azonban a H. V. Budapestről a tárgyaláshoz még mindig nem kapott igazgatót, így a tárgyalás időpontját e hó végére tüzték ki.

— **Új nagyközség.** A hivatalos lap legutóbbi száma közli, hogy a belügyminiszter a Szabolcsmegye területén fekvő Nyírmada kisközségnek nagyközséggé alakulását megengedte és egyúttal hozzájárult ahhoz, hogy Pusztadobos kisközség közigazgatásilag Nyírmada nagyközséghez osztassék be.

Olcsó

Olcsóbb

Legolcsóbb

a Hajdusági

FÉRFI és FIU ruhaüzlet áru

Piac-u. 67.

FÉRFI öltönyök már 1600 koronától.
 FIU öltönyök már 1300 koronától.
 Rövid FÉRFI téli kabátok 1950 koronától.
 GYERMEK téli kabátok 800 koronától.
 Fekete és barna bőrkabátok 600 koronától.
 Előzékeny kiszolgálás. Olcsó szabott árak.

A világitási vállalat szénellátása. *Aberle* Raimund, a világitási vállalat igazgatója Budapestre utazott egy nagyobbarányú szénvásár lebonyolítása végett. Hír szerint a villanytelep egy el van látva szénrel s a világitáshoz érkező szénzállítványok olyan pontosan érkeznek, hogy az áramszolgáltatás a korlátlan fogyasztás mellett is a tél közepéig biztosítva van.

Kövendy Demokost hivatalvesztésre ítélték. A közigazgatási bizottság fegyelmi választmánya, mint azt már megírtuk, *Kövendy Demokost*, a köztisztviselési és fuvarozási vállalat igazgatóját hivatalvesztésre ítélte. Az ítélet ellen *Kövendy* fellebezett a belügyminiszterhez. A belügyminiszter döntése most érkezett le a városhoz, mely szerint a miniszter a közigazgatási bizottság fegyelmi választmányának ítéletét helybenhagyta és megerősítette.

Nykosz hirdelmény. Értesitem a tagokat, hogy akik (a katonatiszti és polgári köztisztviselési özvegyek és leányárvák Országos Erzsébet Otthon Egyesületébe) óhajtanak belépni, titkári hivatalba folyó hó 19-éig bezárlag hivatalos órák alatt d. u. 4—5-ig szándékukat jelentsék be, ahol is bővebb felvilágosítást ez ügyben megkapják.

Szökés a rendőrségi fogdából. Tegnap estefelől fél 5 óra után valóságos pánikszerű riadalmat okozott a Kossuth-utca békés járókelői között egy rendőrségi fogdából megszökött letartóztatott kalandosan érdekes szökése. *Boda Kálmán*nak, aki tartalékos tisztnek adta ki magát s többek között Debreczenben is Timár-utcan hamis néven bejelentett lakása volt, a rendőrség elrendelte körözését. A körözés alapján a napokban Bodát a nyiregyházi rendőrség elfogta és Debreczenbe szállította. Boda tegnap délután egy alkalmas pillanatban a rendőrségi fogdából kiszökött, azonban elügyetlenkedte a szökést, mert a rendőrségi palota végén posztoló rendőr észrevette és üldözőbe fogta. Boda szökés közben futásnak eredt és a csizmadia-szín felől a Kossuth-utcan rohant. Alig pár lépésre háta mögött pedig két detektív nyargalt az üldöző rendőrrel együtt. Mire a rohanó Boda és üldözői a Kossuth-utcara értek, már nagy tömeg vergődött össze. A színház Kossuth-utcai 2. sz. kapuja előtt Boda megjárta, mert az utcai nézők közül egy kövérebb ur azzal a felkiáltással, hogy — *Na most meghalsz!*

Bodát mellbe vágta úgy, hogy az szinte elaléltan az Angol királyi szálló kapuja alá rohant. Itt fogták el a rendőrök és bevitték a rendőrségre.

Böszörménybe ment meghalni. Nagy Ferencné Szotyori-telepi lakos tegnap reggel rokonainak látogatására Hajduböszörménybe ment. Ott délig rokonainál volt, majd egy őrizetlen pillanatban az udvaron levő nyitott kutba ugrott. Mire észrevették, már halott volt. A halálra rémült rokonok Nagy Ferencné a kutból már csak holtan húzták ki. Holttestét beszállították Debreczenbe. A szerencsétlen asszony tettének oka buskomorság.

Elcsavargott kisgyermek. *Suhajda Borbála* 4 éves kisleány tegnap délután szülei lakásáról elcsavargott. Egyik rendőrszem bevitte a rendőrségre, ahol átadták az ott tartózkodó kétségbeesett szüleinek, akik éppen akkor tettek jelentést eltűnéséről.

Torlódás előtt már most tanácsos a karácsonyi ajándékul szánt fényképnagyításokat, festményeket és mindenemű fényképeket megrendelni az »Adria« fényképteremben Szent Anna-u. 5. Igazolvány és index képek kívánatra 24 óra alatt készülnek.

Megkezdődött a nagy SZÖRME VÁSÁR!

U. m. borkabát, szörme-és gazdász-kabát hosszú fekete és színes téli kabát, legdivatosabb férfi. fű és gyermekruhákat usvárasztásban legolcsóbb szabott árak mellett vásárolhat

GERŐ ERNŐNÉL DEBRECEN Piac-u. 69 (Megyeházzal szemben)

A Tisza-szoborbizottság ülése

A Tisza István-szoborbizottság tegnap délután 5 órakor a városháza tanácstermében *Miskolczy Lajos* főispán elnöke alatt ülést tartott. A szoborbizottság egy szűkebb bizottsága ezen az ülésen számolt be az október 31-i Tisza emlékünnepekről és azoknak sikereiről.

Megállapította a bizottság, hogy az ünnepek nagy anyagi és erkölcsi sikerrel végződtek és a tiszta bevétel 24 ezer korona volt. Ezt az összeget hozzáesetolják a *Márk Endre* bizottsági tag által gyűjtött 47 ezer koronához. Kimondta a bizottság, hogy ezt az összeget, valamint a közgyűlés által korábban megszavazott 100 ezer koronát, ha a belügyminiszter jóváhagyja, takarékpénztári betét formájában gyűmölcsöztetni kívánja.

A bizottság ezután az ünnepeken közreműködőknek meleg köszönetet szavazott meg. Külön kiemelték a hölgyrendezőket, akik fáradságot nem ismerő munkásságukkal nagyban hozzájárultak az ünnepek sikeréhez.

A bizottság külön köszönetet mondott dr. *Kun Béla* bizottsági tagnak az emlék-ünnepély díszszónokának is és elhatározta, hogy emlékbeszédét kinyomattatja és fűzet alakjában a könyvpiacra bocsátja. Az ebből befolyó összeget a szobor alapozó csatolják.

Itt említjük meg, hogy értesülésünk szerint *Tóth Lajos* államtitkárnak a Kaszinó Tisza-ünnepeken mondott emlékbeszédét a Csáthy Ferenc-cég közelesem ki fogja adni s annak bevételét *Csáthy Kálmán* könyvkereskedő a Tisza-alap javára ajánlja fel.

Bessenyeiné Fábry Irma zongoraművész nő hangversenye f. hó 24-én, csütörtökön, este fél 8 órakor lesz a városi zeneiskolában. Műsorra kerülnek Beethoven, Brahms, Mozart, Liszt legkiválóbb alkotásai. Jegyek Csáthynál válthatók.

A postatakarék október havi forgalma. A m. kir. postatakarékpenztár október havi összes forgalma a csekk- és clearingüzletben 14,476,181,900 korona, összes betéteinek állománya pedig a hó végén 4,615,263,907 korona 18 fillér. Az intézet értékpapírállománya állampapirokban és záloglevelekben október hó 31-én 947,331,680 korona névértéket tett ki.

Magyar Köztisztviselők Fogyasztási Szövetkezetének közleményei. Kedvezményes burgonya a napokban olyan mennyiségbe érkezik, hogy az összes igényjogosultakat ki tudjuk elégíteni. Felkérjük tehát t. tagjainkat, hogy egész évi járandóságukat blokkoltassák le, a testületi megbízottak pedig a leblokkolt, illetve kifizetett burgonya mennyiségét jelentésként be Pénzügyi palota fsz. 13. sz. szobában, esetleg telefonon is 14—65, hogy részükre megfelelő vaggontételeket utalhassunk ki az általuk megjelölendő helyre.

Ügyvédi hír. Rézler Ervin nyugalmazott kir. járásbíró ügyvédi irodáját Deák Ferenc-utca 3 szám alatt (Royal épület) megnyitotta.

Halálozások. Az elmúlt napokban az állami anyakönyvi hivatalban a következő haláleseteket jelentették be: *Pocsai László* Gombás Eszter ref. 49 éves, Fegyverneki Zoltán ref. 23 hónapos, *Sipos Mária* ref. 8 hónapos, *Gézi Lajos* ref. 21 hónapos, *Szabó Bálint* 42 éves, *Ungvári György* ref. 25 éves, dr. *Lengyel József* százados ref. 36 éves.

Legkedvesebb és legszebb karácsonyi ajándék egy fénykép *Kozmann* és *Társ* műterméből, Piac-utca 44.

Gyönyörű városi bunda eladó. Megtekinthető *VEGH* szücsnél, Piac-utca 4.

Táncestély a Royalban e hó 19-én, szombaton az iparos és kereskedő ifjak kispóbabájjával (cotillon est) egybekötve. Kezdeté este 7 órakor. Tisztelettel: *Ifj. Schaff János*.

Dienes képiállítása a városházán díjtalanul megtekinthető délelőtt 10 órától este 7 óráig.

Az argentiniai gyapjuterelés. A gyapjuterelés Argentiniában nem fizetődik ki. Ott a juhtenyésztő gazda arra a pontra jutott, hogy nagyon meg kell neki fontolnia azt, hogy foglalkozzék-e továbbra is juhtenyésztéssel. A juhtenyésztő gazdát ott terhelő kiadások ugyanis a következők: nyírás és tartási költségek 10 kilónként 3.40 dollár, erre a mennyiségre a szállítási és piaci költségek 1.30 dollár, vagyis 10 kg. gyapjának az önköltségi ára (amelyben a kamat stb. még nincs beszámítva) 4.70 dollár. 10 kg. gyapjunak pedig a jelenlegi ára 4 dollár, a veszteség tehát 0.70 dollár. A szállítási költségek 70 százalékkal, a munkabérek 100 százalékkal, az orvosság (rühosság ellen) 200 százalékkal emelkedtek. Ezért sok gazda kényszerülve volt már juhászát felosztatni. Különösen a kisgazdáknál mutatkozik az alacsony gyapjuáraknak ez a következménye és csak a nagytenyésztők tartják még meg nyájukat inkább kegyeletből, mint hasznossági szempontból. A juhállomány 40 százalékkal való esökkenésére van ott kilátás. Mit jó, ha a mi gazdáink figyelmükre méltatnak.

Ifj. Schaff János táncintézetében, a Royalban a gazdálkodó ifjak tanfolyama már megkezdődött, felvétel még van. Az iparos és kereskedő ifjak tanfolyama e hó 21-én, hétfőn veszi kezdetét.

SZÍNHÁZ.

HETI MŰSOR

17-én, esütörtök: Hajduk hadnagya. Bérlet szünet.
18-án, péntek: Hajduk hadnagya. B) bérlet.
19-én, szombat: Hajduk hadnagya. C) bérlet.
20-án, vasárnap d. u.: Magdolna.
20-án, vasárnap este: Hajduk hadnagya.
21-én, hétfő: Hajduk hadnagya. A) bérlet.

HEGYI EMÁNUEL, az Országos Zene-művészeti Főiskola nagyhirű tanára, a kiváló zongoraművész november hó 26-án, szombaton este fél 8 órakor a Zenede dísztermében tartja ez ideig egyetlen hangversenyét. A debreceni közönség igen nagy érdeklődéssel várja a kitűnő művészt. Jegyek *Méliusz*nál.

Színházak és mozgószínházak közleményei:

Hajduk hadnagya — a Csokonai színházban. Csütörtökön bérletiszünetes előadásban kerül színre a klasszikus operettek gyöngye a **Hajduk hadnagya**. Nyolc év után újra felcsendül a csodás „Kék szempár“ bűvös zenéje. A címszerepet *Szalma Sándor* játssza. Az operett együttes három ragyogó női tagja: *Helvey*, *Vizváry* és *Kálmán* játsszák a női főszerepeket. A férfiak, a két legnagyobb buffó, *Szigeti* és *Árkossy* pazar bőséggel osztják a humort s mellettük *Torma* és *Nádossy*nak érvényesül tenorja. A hajduk hadnagya előadása előtt a színház kegyelettel adózik Csokonai emlékének. *Rubinyi Tibor Szabolcska Mihálynak* ez alkalomra írt versét szavalja el.

Gunnar Tolnaes attrakciója a modern filmművészet abszolút remeke az Élet tengerén című 6 felvonásos dráma, melynek főszerepét a világhírű dán színész mesterien játssza meg, ma utoljára az Apollóban.

MEGNYILT

APOLLO

Divatárúház

a Vármegyeházzal szemben, Piac- és Miklós-utca sarkán.

Das választék férfi és női ruházatokban, készített kabát és garnitúra, férfi és női fehérneműk a legújabb kivitelben, flanellek, vásznak és zefírek nagy választékban olcsó szabott árak mellett kaphatók.

Osiris misterium egyiptomi történet öt felvonásban 10,000 szereplővel, e grandiosus filmmestermű, méreteiben, kiállításában felülmúlja a Cabiriát — a Quo Vadist és a Pompeji végnapjait, pénteken mutatja be az Apolló. Ezenkívül műsorra kerül a Tavasz szerelem dráma öt felvonásban Mattyasovszky Ilona és Fenyvessy Emil főszereplésével. Jegyelővétél az Apollóban.

A Nirvána utolsó része „a Bűnhődés”. Továbbá: Nobody 9 és 10-ik kalandja, „A sivatag zsarnoka” és a „Bosszuálló kéz” kerül bemutatásra. — Előadások 5, 7 és 9-től. — Rendes helyárak. Utalványok nem érvényesek. — E műsor holnap, pénteken utoljára látható.

„A piros bugyellár” a szezon legszebb népszínmű szkeccs bemutatója szombaton 19-én 5, 7 és 9 órakor lesz az Urániában. A főszerepben Mattyasovszky Ilona és Medgyaszay Jenővel. Jegyek korlátozott számban elővételben d. e. 10—12-ig, d. u. 4-től.

Jön! „A fenevadak királynője”. Amerikai filmszenzáció, a főszerepben Lillian Walker, a közönség régi kedvence az Urániában.

Szenzációs sikere volt Vágó Géának, az ismert elsőrangú fővárosi színművész és színdarab író (Szép Ilonka, Tánckirály, Louth szerelme, Nagy délog a háború) tegnap esti fellépésén a *Modern kabaréban* (Petőfi-tér 9.) Saját szellemes mókáit adta elő, melyek különösen az egyes családok körében arattak nagy tetszést. Általában a kabaré műsora teljesen fehér s hölgyek által is megtekinthető. Nagyon népszerű lett első fellépése után Zoli, a fővárosi törpe komikus és táncművész, akinek kacagtató műsora az est fénypontja. A Jessy—Tessy duett egy számot mutatott be, mely éppen olyan kiváló, mint az apacs-duett volt. *Bodrogi Jóska*, a rég ösmert komikus most is új számokat hozott és *Ember Ilus* elragadta fantasztikus táncszámaival, művészetével a jelenlevőket. Megemlítendő még *Ferenci Rózsi* szellemes konferálása s *Hajnal Tusi*, *Varga Simi*, *Felhő Ilus* a pompás kísérő műsor keretében.

A tőzsde

Magyar korona: 50.

A mai tőzsde az elmúlt napokhoz képest sokkal barátságosabb hangulatban indult. Már nyitáskor az összes papírok iránt meglehetősen érdeklődés mutatkozott és különösen a vegyes és fapiacra folytak nagyobb vásárlások. Majdnem az összes papírok árfolyamai megjavultak, sőt egyes értékek számottevő árnyereségre is tettek szert. A kulisz piacra Salgó, Rimát és Államvasutat favorizálták. A malompiacra Borsod-miskolciban és Bpesti I. gőzm. volt nagyobb üzlet. A bányapiacra Beosini, Alt. közén és Uríkányi keresetek leginkább. A vaspiacon Koburgban, Liptákban és Wörnerben folyt nagyobb játék, míg Schlick nyitási árfolyamához képest kissé lemereszlődött. A vegyespiacra Chinain, Danica, Papirpar, Klotild és Gummi állottak az érdeklődés középpontjában és ezeket emelkedő árfolyamok mellett élénke keresetek, ezzel szemben Izzó nyitási árfolyamához képest kissé legyengült. A fapiacra Liehtig, O. fa és Egy fa vonzottak leginkább.

A Tőzsdetanács, foglalkozván a bukaresti kifizetések jegyzésének kérdésével, kimondta, hogy tudomásul veszi az árjegyzőbizottságnak azt a javaslatát, amelylyel folyó hó 15-én a bukaresti kifizetésekben létrejött kötések jegyzését felfüggesztette. Most azonban, amikor a román minisztertanács által kibocsátott rendelet szövege teljes egészében ismeretes, nem tartja indokoltnak a jegyzések további felfüggesztését, sőt elrendeli, hogy a tegnapi tőzsdén létrejött és feljegyzett kötések a tőzsdéi hivatalos árjegyző lapokba pótlólag felvétesse, azonban pénz és áru záro árfolyamok nélkül.

Budapesti zárlat.

Magyar hitel 1925, Osztrák hitel 970, Angol-Magyar 785, Leszámitoló bank 765, Magyar-Olasz 325, Jelz hitelbank 230, Hasi bank 635, Jelz 6850, Rimamurányi 2890, Köszti 1230, Déli vasút 1400, Államvasút 3575, Keresk. bank 7150, Államkassza 4000, Viktória 12000, Beosini 7400, Kék 5800, Általános község 11900, Uríkányi 7350, Adria 9100, Atlantic 3350, Levante 8100, Trust 2410, Ganz Danubius 29500, Ganz villamos 7250, Lipták 583, Magy. ac-1 8000, Schlick 1270, Wörner

760, Brassói 4925, Izzó 5975, Spédium 6150, Hasi faterra, 6750, Klotild 4100, Hód 1400, Nasic 22800, Neuschl Lieht. 875, Örsz. fa 1820, Telefon 4750.

Valuták.

A valutapiacra az alacsonyabb zürichi koronajegyzés következtében kedvezőbb hangulat alakult ki. Különösen dollárban és márkában volt élénk játék. A lei piacra kissé tartózkodó. Minden érték árfolyama hanyatlott, így a dollár is, amely 1032-ről a tőzsdéid vége felé 998-ig hanyatlott. Megjavult a lengyel marka és a dinár is mindvégig szilárd volt.

A kifizetések piacra Berlinben és Prágában történtek nagyobb vásárlások.

Napoleon 3400—3450, Angel font 2450—2400, Dollár 970—990, Francia frank 7350—7450, Márka 410—20, Lira 3950—4050, Osztrák kor. 17-25—18 75 Rubel 4400—4500, Lei 610—625, Sokel 1080 950, Svájci frank 1800—19000, Korona dinár 1080—820, Lengyel marka 20-50—21-50.

Utóközö. A bécsi jelentések hatása alatt ellanyhult és csak igen csekély forgalom alakult ki. Az értékpapírok közül Államvasutat 3425—525 és Rimát 3020 árfolyamon költötték. A valutapiacra eleinte dollárban volt nagyobb üzlet, később azonban ez is lecsendesedett és ellanyhult. — Lengyel marka 5 ezres 23, ezres 22, marka 425, dollár 988—62, lei 613.

Esti korona 37-50, forint 98—103. **Zürichi zárlat** Berlin 205, Holland 183-50, Newyork 529, London 2010, Páris 3887, Milánó 2200, Prága 550, Budapest 50, Zágráb 190, Bukarest 350, Varsó 15, Bécs 9-17, Osztrák bélyegzett 12.

Terménytőzsde.

A terménytőzsdén az irányzat a meg erősödött kínálatra való tekintettel kissé elgyengült és a forgalom szerény keresetek között bonyolított le. Élénkebb üzlet volt búzában és rozsbán, kölest is erősebben keresték.

Hivatalos árak: Buzza tiszavideki 2725—2760, fehérmegyei 2735—2750, pestmegyei 2735—2750, rozs 1990—2050, takar-

Rühkenöcs, Kreolin, Kénvirág, Káliszappan és mindenféle fertőtlenítő szerek

„Radikál” patkányirtó szerstb.

Telefon 14-80.

legelősebben szereshetők be

Telefon 14-80

Korzó Drogueria Debrecen, Piac-utca 42. sz.

SPORT

DEAC—Vasutas tréningmérkőzés. A DEAC vasárnapi nyíregyházi mérkőzése a NyTVE kérelmére elmarad. Ehelyett vasárnap délután a vasutas pályán a DVSC-vel nagy tréningmérkőzést tart.

A DEAC atletikai szakosztálya ma, csütörtökön délután 6 órakor az egyetemi körben övnyitó gyűlést tart. Kérem a tagokat, hogy a tárgyalandó ügyek nagyságára való tekintettel teljes számban jelenjenek meg. *Intéző.*

Elmarad a DEAC—NyTVE mérkőzés. Vasárnap lett volna a DEAC utolsó bajnoki mérkőzése Nyíregyházán a NyTVE-vel. A NyTVE kérelmére azonban az intéző-bizottság elhalasztotta a mérkőzést, mert a NyTVE pályája használhatatlan állapotban van.

BTE II.—DEAC II. elmaradt szövetségi díjmérkőzést vasárnap bonyolítják le. Bíró Pauló István lesz.

Törvénykezés

A monstre kommunista bünper

A debreceni katonai törvényszék előtt folyó monstre per tárgyalásának huszadik napján folytatták a tanúkihallgatásokat. *Apor József* báró százados, *László Imre* újfelhértói gazdálkodó s *Jármay Endre* főhadnagy általában kedvezően vallottak a vádlottakra nézve. *Hegedűs Vilmos* főhadnagy Moussong századosra, az elsőrendű vádlottára tett igen kedvező vallomást, amennyiben igazolta, hogy a Mezőtúr mellett meggyilkolt *Lederer* tüzérfőhadnagy meggyilkolásáról Moussong csak ő általa értesült.

A nap érdekessége *Molnár Antal* Gábor tiszthelyettes kihallgatása volt, aki a kassai honvéd hadosztálybíróságnál volt beosztva s mikor ezt a csehek kiűldözték, vele együtt ment Nyíregyházára. Itt a forradalmak alatt nagy szerepet vitt, mint a katonatanács elnöke.

Jelenleg a budapesti hadbíróóság foglya s onnét szállították Debrecenbe fedezet alatt.

Kihallgatása körülbelül két órát vett igénybe. Igen megnyerő külsejű, színpadikus viselkedésű és jó modoru ember; vallomását rendkívül megfontoltan és szükszavuan, de mégis kifejezően tette meg. Általában nem vallott terhelően a vádlottakra, sőt menteni igyekezett azokat. Vallomásában a nyíregyházi eseményekről, az ottani népgyűlésekről, a vörös zászló alatti felvonulásokról és a katonatanács egyes intézkedéseiről adott felvilágosítást.

Brächtel ügyész, tekintettel arra, hogy eljárás alatt áll, ellenőzte a tanu megbeszélését, amit sem dr *Pörszász*, sem a többi védő nem kívánt s így a bíróság a megbeszélést mellőzte.

A tárgyalást ma reggel 9 órakor folytatják. Mára az elmaradt tanukat idézte be a katonai bíróság s lehetséges, hogy ezzel a bizonyítási eljárás befejezést is nyer. Azonban, tekintettel a tanuk nagy számára, ez valószínűleg csak pénteken történik m g.

DEBRECENI
Kalapgyár
STILL ÉS KÖSA
Női és férfi kalap megrendelések és javítások gyorsan pontosan készíttetnek
Piac-u. 63. sz.

Forgács István
mőrdés
Hádógos-u.

Bélyegzőgyár és vésőintézet
PAULÓ I.
Batthyányi-utca 22.
Telefon 1365.

Kőváry és Altmann

szücs mesterek
Debrecen, Piac-utca 42.
Pannónia szálló udvar
Mindenféle szücs munkákat szak-
szerűen készít a legújabb divat szerint.
Ugyanott kész munkák kaphatók.
Megrendeléseket pontosan eszközöl.

MEGHÍVÓ

A „debreczeni juhtartó gazdák egyesületének” 1921 november hó 21-én, délután 5 órakor a debreceni Közgazdasági Bank és Váltóház Rt. Piac-utca 59. szám alatti helyiségben tartandó

alakuló közgyűlésére.

Tárgysorozat:

1. A juhtartó gazdák jelenlegi szervezetének ismeretése, alapszabállyal rendelkező egyesületbe való tömörülés szükségességének megállapítása. Megalakulás
2. Alapszabálytervezet ismeretése és elfogadása felett határozathozatal.
3. Tiszttakar és választmány megválasztása.

A Debreceni Juhtartó Gazdaság nevében
TRASSY GÉZA, elnök.

Szedje össze
padlásáról az üres **üvegeket**,
sok pénzt kap érte Simonffy u. 50.

MEGNYILT A
„HUNYADI” butoráruház!
Arany János-u 10. sz

Tulajdonosok:
Kovács Gyula és Kovács Mihály